

Maria met haar ouders in de rozentuin

Het schilderij "De H.H. Joachim en Anna met de Maagd Maria in de rozentuin" keert vanaf 16 maart 2012 terug naar de collegiaal, na een drietal jaren verblijf in het atelier Bart Verbeke in Gent.

Dit schilderij hing destijds in één van de zijkapellen van de kerk, totaal onzichtbaar geworden door neergeslagen roet en andere vervuiling. Het werd dan ook door de Kerkfabriek van Sint-Hermes meegegeven voor dringende behandeling. Nu zal het opnieuw een verdiende plaats vinden in de zijbeuk van de kerk.

Naast de reiniging, het verwijderen van roet en jarenlang opgestapeld oppervlaktevuil, kreeg het schilderij ook een conservatie- en restauratiebehandeling.

Conservatie is behouden (lees 'redden') van wat nog rest, wat gebeurt door plaatselijke of volledige fixatie van de verflaag aan het doek. Restauratie is daarbij aansluitend het herstellen van schade of verstoringen in de verflagen, waardoor de leesbaarheid van het beeld niet verstoord wordt door slijtages of lacunes. Na deze behandelingen werd het schilderij voorzien van een bescherm laag, een satijn glansvernis op basis van natuurlijke hars, dammar. Het resultaat is, dat het oorspronkelijk coloriet en de kwaliteit van de schildertechniek van de 18de eeuwse meester goed tot hun recht komen.

Het schilderij (olieverf op doek, 187,5 breed bij 162 cm hoog) is zeker geïnspireerd op voorbeelden uit de 17de eeuw, wat compositorisch en stilistisch vaststaat. Het is allicht in de daaropvolgende eeuw geschilderd, zij het heel vroeg (1700-1720?).

Het thema is echter is veel ouder. In de 13de eeuw beschrijft de 'Legenda aurea' het verhaal van de ouders van Maria. De H. Anna werd na 20 jaar kinderloos huwelijk met de H. Joachim door de invloed van een engel toch zwanger. Dit werd voorgesteld door een omhelzing van het koppel bij de Porta Clausa, de gesloten poort (Ezechiël 44,1-2), die een symbool van de maagdelijkheid is. Tevens wordt in dit schilderij ook de maagdelijkheid van Maria duidelijk gesymboliseerd, zowel door de afbeelding van de besloten tuin als door de afgebeelde rozen en rozenkrans. Maria wordt immers betiteld als de 'Roos zonder doornen'.

Verder speelt hier het thema van de liefde zoals het een hoogtepunt bereikte in het oudtestamentisch Hooglied. De liefde tussen bruidegom en bruid werd een beeld van de liefde van en tot God, en de daarmee gepaarde deugdzaamheid en trouw.

Of het schilderij oorspronkelijk voor de St.-Hermeskerk aangemaakt is, blijft een vraag. Gezien het thema - de 'Porta Clausa' - kan het oorspronkelijk bedoeld geweest zijn voor een begijnhof of klooster waarna het in de collegiaal terecht kwam. De restauratie van 'Maria met haar ouders in de rozentuin' betekent niet alleen een esthetische aanwinst voor de collegiaal, maar brengt ook een mystieke tint aan in het met de vermaarde Sint-Hermescripte belangrijkste religieuze bouwwerk van de stad Ronse.

Gent, 15 maart 2012,
Bart Verbeke